

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 30.—
za pol leta 15.—
za četrt leta 7.50
za 1 mesec 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 50

Ptuj, 12. decembra 1920

II. letnik

Minister dr. Kukovec o položaju v Sloveniji.

Dopisnik zagrebškega „Jutarnjega Lista“ Matošić je imel z ministrom za socialno politiko dr. Kukovcem razgovor, ki se je nanašal na pravkar izvršene volitve v konstituantno.

Na vprašanje, da-li je zadovoljen z izidom volitev v Sloveniji, je dr. Kukovec odgovoril:

„Mi smo popolnoma zadovoljni, ker so sedanje volitve dokazale, da je bilo krivo mišljenje vseh onih, ki so še do včeraj verjeli, da ima dr. Koroščeva klerikalna stranka v Sloveniji večino. Dr. Korošec je od 40 mandatov dobil samo 14 mandatov ali $\frac{3}{8}$, dočim so ostale protiklerikalne stranke dobile 26 mandatov ali $\frac{5}{8}$. Naš cilj je bil, da prepričamo, da bi Koroščeva stranka dobila večino. To se nam je posrečilo.“

Na pripombe, da je izid volitev za konstituantno znatno različen od rezultata zadnjih volitev, ki so bile v Sloveniji za avstrijski parlament, je minister izjavil:

„Pri zadnjih volitvah v avstrijski parlament je imela klerikalna stranka malodane vse mandate v svojih rokah. Od naprednih kandidatov je bil izvoljen samo eden in sicer dr. Ravnihar. Sedaj smo zmagali, ker je SLS ostala v manjšini. Vidi se, da je s padcem bivšega režima nastopil med našim narodom preokret v političnem življenju širokih narodnih mas, ki so to posvedočile s pravkar izvršenimi prvimi svobodnimi volitvami v lastni državi.“

Na vprašanje, v koliko bodo sedanji rezultati volitev vplivali na sestavo nove pokrajinske vlade v Sloveniji, je dr. Kukovec pripomnil:

„Jugoslov. demokratska stranka, narodni socialisti in socialni demokrati bodo zahtevali, da se v Sloveniji sestavi nestrankska uradna vlada brez politične primesi. Na-dejam se, da nas bodo v tem oziru podpirali tudi komunisti. Seveda bomo iskali tudi so-

delovanje klerikalcev, toda pod pogojem, da klerikalna stranka ne bo imela nobenega vpliva na upravo v deželi. Zahtevali bomo, da se v Sloveniji obrazuje izvenstrankarska vlada in uverjeni smo, da nas bodo v tem pogledu podpirali vsi narodni elementi, ki žele, da se ozdravi politično, kulturno in gospodarsko življenje tako v Sloveniji, kakor v vsi Jugoslaviji.“

Glede skupnega nastopa demokratov, radikalcev, kmetjskih strank in muslimanskih organizacij v konstituantu je pripomnil dr. Kukovec:

„Konture take parlamentarne konstelacije se sicer res že kažejo, vendar pa se doslej še niso vršila nobena pogajanja. Nadejati pa se je, da bodo politične skupine, ki uvidevajo nujnost državne ustave, čutile potrebo medsebojnega vzajemnega delovanja.“

Gospodarstvo.

Žveplovoapnena ali kalifornijska brozga.

V Ameriki rabijo kmetovalci že več let žveplovoapneno brozgo z velikim uspehom proti raznim boleznim in škodljivcem sadnega drevja in vinske trte. V novejšem času se porabi v isti namen in z dobrim učinkom mnogo tega sredstva tudi v Evropi. Posebno priporočajo vinarski strokovnjaki mazanje trt, predno prično odganjati, kakor učinkuje žveplovoapnena brozga proti plesnobi na trti prav dobro, zlasti če se spopolnjuje to delo s poletnim zatiranjem te bolezni.

Žveplovoapnena brozga se pripravlja s kuhanjem apna in žvepla na vodi. Ona ima rdečkasto do temnorjavo barvo. Žveplove spojine so v zvezi z apnom učinkujoči del te brozge.

Žveplovoapneno brozgo je shraniti v dobro zaprtih, lončenih, steklenih, kositrastih, železnih ali lesenih posodah, ker se na zraku rada pokvari. Bakrene posode pa razjeda.

ljenja. Živel je veselo dalje, obiskoval gledališča, se vozil v kraljev vrt, ter dajal tam ubožcem denarje, kar je bilo lepo; vedel je še iz prejšnjih časov sem, kako je, če človek nima groša pod palcem. On je bil bogat, kupil si je lepo obleko in pridobil mnogo prijateljev, ki so mu vsi rekli, da je najboljši človek, plemenit mož in to je Imbretu uga-jalo. Ali ker je vsaki dan denarje le izdajal, a nič dohodkov imel, se je njegova blagajna polagoma izpraznila, ostala sta mu samo še dva groša. Odpovedati se je moral vsemu dobremu življenju in zapustiti lepe sobe, ter se preseliti v prosto sobico daleč gori pod streho, kjer si je moral sam čevlje krtačiti in gumbe šivati.

Nekoč v času tega samskega življenja postala je zvečer v njegovi sobi jako gosta tema in ni si imel s čim pipice zažgati, domislil pa si je stare copernice in tistega starega kresala. Šel je ponj. Ukresnil je in glej! Ko se je prva iskrica utrenila, odprla so se vrata in v njegovo sobo plane pes, ti-sti pes, ki je imel oči tako velike, kakor dve repi, in ga vpraša: „Gospod, kaj zapovedujete?“

Žveplovoapneno brozgo rabimo lahko v času, ko miruje narava in so izkušnje dog-nale, da je posebno umestno mazanje trt in drevja neposredno predno odžene popje.

V tem slučaju se meša ta brozga tik pred rabo z dva- do trikratno množino vode. S čopičem ali okoli palice ovito capo nama-žemo skrbno vse nadzemjske dele trte ali drevja. Kamor se ne doseže z roko, se lahko tudi škropi s kropilnico, vendar je to takoj po uporabi temeljito očistiti, ker žveplovoapnena brozga razjeda bakreno posodo. Dobé se pa že tudi škropilnice, ki so znotraj pocinjene ali iz take kovine, kateri žveplovoapnena brozga ne škoduje, ki so pa rabljive tudi za navadno škropljenje z bakreno galico.

Ker pri nekaterih boleznih in škodljivcih ne zadostuje, da jih zatiramo samo v času rasti, ampak tudi tedaj, ko narava miruje, je mazanje z žveplovoapneno brozgo v zgoraj opisanem času zelo priporočljivo. Kajti na ta način uničujemo zalego kiseljaka, ki razjeda spomladi trtni cvet in povzročuje poleti gnitje jagod, zatiramo razne vrste trsnih pršič in listnih uši, kaparje ter druge škodljivce iz vrst živalstva.

Žveplovoapnena brozga pa ni samo izbor-no sredstvo proti raznim živalskim škodljiv-cem, ampak ona uničuje tudi razne glivične bolezni, posebno vse vrste plesnobe (ali pe-pela), predvsem trtno plesnobo ali oidij, ki prezimuje svoje zimske trose in podgobja na enoletnih trtnih mladikah ter v trtnem očju.

Poleg poletnega zatiranja oidija se pri-poroča mazanje trt z žveplovoapneno brozgo po opisanem načinu posebno onim vinograd-nikom, katerim je oidij vzlic žvepljanja in škropljenja z raznimi pripomočki uničil v pretečenih letih velik del trgatve.

Za mazanje enega orala vinograda se rabi okoli 100 l že za rabo pripravljene, to je s trikratno množino vode zredčene brozge.

Žveplovoapnena brozga se pa rabi tudi v poletnem času kot zelo uspešno sredstvo proti raznim boleznim in zajedavcem sadnega drevja. Škropi se drevje pred in po cvetenju

„Kaj je to?“ gleda vojak. To pa je že veselo kresalo, če morem tako dobiti vse, kar hočem! „Priskrbi mi nekaj denarja“, zapovedal je psu. Komaj je pes to slišal je že izginil in zopet prišel in držal v svojem gobcu veliko mošnjo polno denarja.

No sedaj je vojak vedel, kakšno čudno moč ima njegovo kresalo. Ukresal je drugič prišel je pes, ki je sedel na kišti z bakrom, ukresal je tretjič, prišel je tisti pes, ki je imel zlato. Tako se je vojak preselil zopet v lepe sobe, v lepi obleki in takoj so ga nje-govi znanci zopet spoznali in ga spoštovali.

Nekoč pa je premišljeval: „Vendar mora nekaj posebnega biti, da bi se ona prince-zinja ne mogla pred oči dobiti. Ona da je prav lepa; ali kaj to pomagati more, če bo zmirom v gradu pod tistimi stolpi sedela! Ali bi je res ne mogel videti? Kje je pa moje kresalo?“ Ukresnil je enkrat, in pes z očmi, velikimi kakor repa, stal je pred njim.

(Nadaljevanje sledi.)

Staro kresalo.

(Nadaljevanje.)

„Ah kaj!“ zareži se on. „Povej mi takoj, zakaj hočeš rabiti kresalo, ali pa ti razkoljem s sabljo butico!“

„Ne!“ prosi baba; ali v tistem hipu pa je že glava na tleh, strese on ves denar v predpasnik, spravi kresilo in se poda proti mestu.

Iz vojaka prostaka je postal kavalir. Pripovedovalo se mu je v vsem lepem raz-košnem mestnem življenju. Zvedel je pa tudi o kralju in njegovi lepi majhni princezinji.

„Kje bi se lahko videla?“ je vprašal. „Nje se ne more videti!“ dobil je odgovor. Ona stanuje v gradu iz bakra, ki je ves z zidovjem in stolpi obdan. Nikdo razen kra-lja ne sme k njej, ker je prerokovano, da bode ona čisto prostega vojaka v zakon do-bila, kar pa kralj nikakor privoliti ne more.“

Jaz bi jo pa vendar rad videl! si misli vojak, ali zato sploh ni mogoče dobiti dovo-

in če treba 2 do 3 tedne pozneje še enkrat. Za škropljenje v poletnem času pa je treba žveplovoapneno brozgo močno z vodo zredčiti in sicer za uporabo pri pečkatem sadju s 25 do 30 kratno, pri koščičnicah s 30 do 50 kratno množino vode.

Če se je kje škropilo poleti v vinogradih z žveplovoapneno brozgo proti oidiju in s kakim uspehom, mi ni znano; umestno bi pa bile tudi tozadevne poskušnje. Ker je pa tršno mladje precej občutljivo, bo treba pri takih poskušnjah žveplovoapneno brozgo zredčiti najmanj s 40 do 50kratno množino vode.

Škropiti se ne sme v prevročem dnevnem času, ker je žveplovoapnena brozga precej jedka. Zato je tudi priporočljivo si pri opravi z žveplovoapneno brozgo namazati roke z vazelino ali kakim oljem.

Za naše kraje je pa predvsem važno mazanje trt proti plesnobi eden do dva tedna preje, kakor se prične oče napenjati. Še bolje je mazati dvakrat in sicer takoj po reznji ter pred brstenjem; vendar je to mazanje pred brstenjem važnejše, ker je bolj učinkljivo. Zato se naj izvrši vsaj to. Maže se vso trto od vrha do tal. Da se delo izvrši temeljiteje, je pri reznji ostrgati vso staro

skorjo; odrezano rožje je pa znositi iz vinograda in sežgati.

Ker dobi namazani les svetlosivo barvo, je delo lahko nadzirati.

Pripomniti je, da se je opazovalo, da odganjajo namazani trsi dosti pozneje, kakor nenamazani; raditega so tudi bolj varni pred pomladno pozebo. Že to dejstvo za se govori za mazanje.

V inozemstvu se že bavi več tovaren z izdelovanjem in prodajo žveplovoapnene brozge. Ker je pa dobava iz inozemstva polna ovir in pripravljanje brozge doma sitno, se je odločila domača tvrdka z žveplovimi izdelki **Anton Jurca v Ptuj**, da bo izdelovala žveplovoapneno brozgo na veliko in jo bo oddajala v obliki goste tekočine, katero bo treba samo po zgoraj opisanem načinu pred rabo zredčiti z vodo.

1 kg žveplovoapnene brozge bode stal brez posode od tovarne v Ptuj 4 K 50 v. Da si bo znala tvrdka uravnati količino izdelka, ki naj bi bil kolikormogoče vedno svež, sprejema naročila že sedaj. Sebi in tvrdki ugoti oni, ki pošlje obenem z naročilom tudi primerno posodo.

I. sodni okraj ptujski.

Volišča	Število vpisanih volilcev	Glasovalo jih je	SLS	NSS	JDS	JSDS	SKS	VSP	RSJ
Ptuj	598	421	37	81	93	183	13	3	11
Breg	453	361	100	9	15	183	41	2	11
Cirkovci	461	379	106	1	8	95	105	8	56
Dornava	536	408	143	4	5	54	169	5	28
Gradišče	176	125	10	3	5	—	105	—	2
Jiršovci	302	229	126	1	2	15	82	2	1
Krčevina	565	412	188	12	14	125	66	2	5
Nova Cerkev	766	386	62	14	12	11	276	3	8
Polenšak	660	446	101	2	5	6	313	2	17
Ptujska gora	415	363	80	2	8	207	58	3	5
Rogoznica	368	336	137	14	8	118	32	6	21
Sela	333	250	85	3	3	32	119	1	7
Stoperče	454	275	97	4	7	122	36	2	7
Sv. Andraž v Lesk.	466	354	134	2	8	16	189	1	4
Sv. Andraž v Slov. gor.	493	337	129	5	9	3	186	—	5
Sv. Barbara v Haložah	497	308	54	2	12	12	222	1	5
Sv. Janž na Dr. polju	560	455	105	6	11	67	248	2	16
Sv. Lovrenc na Dr. p.	540	399	121	30	15	79	104	2	48
Sv. Marjeta	605	439	235	10	13	22	142	2	15
Sv. Marko	488	416	249	3	7	58	86	2	11
Sv. Urban	615	405	168	6	4	8	207	3	9
Sv. Vid	311	250	12	1	4	83	141	4	5
Zavrč	446	269	133	9	5	11	97	3	11
Skupaj	11108	8023	2612	224	273	1510	3037	59	308

II. Sodni okraj ormoški.

Ormož	582	392	159	14	76	87	55	—	1
Savci	425	320	183	9	16	24	79	5	4
Središče	660	577	231	4	101	74	163	—	4
Svetinje	749	578	350	10	80	56	35	5	42
Sv. Lenard p. Vel. Ned.	540	407	165	2	15	136	85	2	2
Sv. Miklavž	611	439	188	12	30	13	180	5	11
Sv. Tomaž	474	346	266	4	43	8	19	2	4
Velika Nedelja	549	417	233	5	16	126	34	1	2
Skupaj	4590	3476	1775	60	377	524	650	20	70

III. Sodni okraj rogaški.

Rogatec	630	449	88	3	39	286	25	2	6
Rogaška Slatina	733	545	98	10	37	305	86	2	7
Kostrivnica	274	205	43	—	5	14	143	—	—
Plat	200	146	67	1	3	4	71	—	—
Žetale	396	243	65	1	13	79	82	—	3
Skupaj	2233	1588	361	15	97	688	407	4	16

Najboljši uspeh imajo oglasi v „**Ptujskem listu**“, ker je zelo razširjen in ga vsakdo rad čita.

Čitajte in razširjajte „**Ptujski list**.“

Dopisi.

V kavarni „BALKAN“, Ptuj

vsak večer KONCERT.

Cez 35 časopisov vsake vrste p. n. občinstvu na razpolago.

JANKO VUČAK
kavarnar.

Nemška nevarnost. Ako kdo misli, da je z antantino zmago v svetovni vojni nemška nevarnost odstranjena, se bridko vara. Ostanek Avstrije si je nadel ime „Nemška Avstrija“ in sanja o zvezi z Nemčijo. Na drugi strani pa se dobrika antanti in prosjači povdarjajoč svoje siromaštvo. In res so Francozi tako naivni, da vidijo nevarnost samo v pruski Nemčiji, nemštvo avstrijske republike pa namenoma prezirajo — kakor noj tiščijo glavo v grm, da ne bi videli nevarnosti, francoski listi nočejo poznati „Nemške Avstrije“, temveč le „Novo Avstrijo“ (La nouvelle Autriche). Med tem pa se nemštvo pridno organizira in zbira svoje moči. „Dunajski Nemški Schulverein“ pripravlja ujedinjenje z berlinskim „Verein für das Deutschtum im Auslande.“ Vkljub svoji revščini, katero vedno povdarjajo proti antanti, zbirajo prispevke in vzdržujejo svoje agitatorje v nastalih narodnih državah. Uradnikom, ki so bili pri nas odpuščeni, daje Nemška Avstrija plačo, da ostanejo tukaj in agitirajo za nemštvo. „Schulverein“ pa je celo tako predrzen, da pošilja v naše kraje prošnje za podporo, v katerih piše med drugim: „Deutsche Ehre und deutsches Recht wären preisgegeben, wenn wir ruhig dulden wollten, wie deutsche Brüder und Schwestern in Marburg und Laibach usw. wegen ihrer Treue zu unserem deutschen Volke entrechtet, mißhandelt und vergewaltigt werden.“ In gotovo je, da bo marsikatera jugoslovanska krona dobre valute, katero nezavedni Jugoslovani nosimo v nemške trgovine, romala v malho „Schulvereina“ in od tam v naše kraje nazaj, da kupuje kupljive duše. Ako se nočemo povrniti v staro suženjstvo, moramo proti tej organizaciji postaviti močno nasprotno organizacijo. Naše slovensko trgovstvo in obrtništvo naj se združi na narodni podlagi, naši listi naj prinašajo skupne inserate narodnih tvrdk v ogroženih krajih, da bo naše ljudstvo poznalo svoje ljudi ter se ogibalo narodnih in državnih sovražnikov. Država mora podpirati to akcijo. Pred vojno so nemški trgovski in industrijski agenti in uslužbenci po vsem svetu opravljali špijonažo za Nemčijo. Te nevarnosti ne smemo trpeti med seboj. Naš odgovor na predrznost „Schulvereina“ bodi dosledno izvajanje gesla: Svoji k svojim!

Vera in politika. Najmočnejša stranka med Slovenci je do sedaj bila SLS. s svojo štajersko podružnico Kmečko Zvezo. Ta stranka je begala naše ljudstvo, češ da je krščanska vera v nevarnosti. Šlo je v prvi vrsti za nadvlado duhovniškega stanu, katero so nekateri spretni odvetniki (dr. Šusteršič, dr. Brejc itd.) izrabili v svojo korist. Stranko je avstrijska vlada podpirala na vse pretege. Toda po vojni je ljudstvo prišlo do spoznanja: duhovnik naj služi veri in nebeškemu kraljestvu, saj je že Krist rekel: „Moje kraljestvo ni od tega sveta!“ Tisti časi so minili, ko je rimski papež delil kraljevske in cesarske krone. Duhovniška SLS. in Kmečka Zveza je največ izgubila, ker je tudi v vojni popolnoma nekrščansko najbolj hujskala na vojno zoper Srbe. Ne gre torej za vero, ampak za moč duhovnikov. Stranka bo tudi brez moči v Beogradu, ker nobena srbska stranka ni klerikalna.

Ptuj in narodni praznik. Malo prazniškega smo opazili na državni narodni praznik dne 1. decembra. Državna in mestna poslopja so

—————